

Şanlıurfa Valisi Abdullah Erin

İnanç açısından Hz. İbrahim'den Eyyüb'e, Şuayp'tan Elyasa'ya kadar onlarca peygamberin bu topraklarda ayak izlerinin bulunması, "Peygamberler Şehri" olarak anılmasına neden olmuştur.

Şanlıurfa ilinde Haziran 2017'den bu yana görev yapıyorsunuz. Genel olarak Şanlıurfa'yı nasıl tanımlarsınız?

Şanlıurfa, tarih öncesi çağlardan beri insanların yaşadığı bilinen, insanlık tarihinin her dönüm noktasına ait izleri taşıyan kadim bir şehirdir. Dünyada bilinen en eski tapınak burada, tarım ilk kez burada yapılmış, doğu ile batı arasındaki ticaret yolu olan İpekyolu üzerinde önemli bir kavşakta bulunuyor. Urfa Akademisi ve Harran Okulu ile bölgemiz Antik ve Ortaçağ'da önemli bir uygarlık merkeziydi. Kültür ve medeniyetin dünyaya yayıldığı bölge olarak kabul edilen, arkeoloji literatüründe "Bereketli Hilal" olarak adlandırılan toprakların merkezinde yer alan Şanlıurfa, insanlık tarihindeki önemli yerini bugün de koruyor.

Şanlıurfa, Hz. İbrahim'in doğduğu, yaşadığı ve tevhit mücadelesini verdiği, Müslümanlar, Hristiyanlar, Yahudiler ve Sabiiler için kutsallık atfedilen bir inanç merkezi olma özelliği taşıyor. Paganizmden İslam'a kadar her türlü inancın hâkimiyetine geçen Urfa'yı bu kadar zengin bir kültü-

rel yapıya bürüyen bu değişimdir belki de. İlginç olan ise, bu topraklarda yaşamış tüm inanç ve kültürlerin etkilerinin az da olsa bu toplumda yaşıyor olması. Öyle tarihi ve kültürel bir zenginliği var ki, bakıyorsunuz eski inanç ve kültürlerden iyi güzel olanlarını almış, binlerce yıl ötesinden bugüne taşımışlar. Dolayısıyla şehir her anlamda bir kültür ve medeniyet laboratuvarı gibidir. Bugün için dini anlamda genelde tek bir millet gözlense de farklı dil ve etnik kökene sahip insanların hoşgörüsü içerisinde yaşadığı, hiçbir ayırımı yapılmadığı, dünya insanlığı için bir hazine niteliğindeki somut ve soyut kültür mirasının yaşadığı çok önemli bir Anadolu şehridir.

Şanlıurfa bu köklü kültür ve medeniyetinden aldığı güçle, bugün dünyada en fazla mülteci barındıran şehirlerin de başında geliyor. On yıla yakın süredir Şanlıurfa'da yaşayan yaklaşık 500 bin Suriyeli, sanki yıllardır burada yaşayan insanlar gibi kabul görmüş ve buranın insanlarıyla iç içe yaşıyor. Dünyanın hiçbir şehrinde böyle bir örnek göremezsiniz.

Şanlıurfa Dünya ve Türkiye tarihinde önemli bir yeri olan bir ilimizdir. Bu bağlamda Şanlıurfa'nın tarihsel geçmişinde öne çıkan dönüm noktalarından bahsedebilir misiniz?

Şanlıurfa'nın, Nuh Tufanı'ndan sonra kurulan ilk beş şehirden biri olduğu kabul edilir. Arkeolojik kazılarda tufanla gelen balçığın izleri görüldükçe bu iddianın daha da ciddi olduğunu düşünüyoruz. İnsanlığın ikinci atası Nuh Peygamber'den itibaren kurulan bu şehrin altında, tufan öncesine ait yapıların da olduğu biliniyor. Bu nedenle tarihteki en önemli bir dönüm noktası burası.

İnanç açısından ise Hz. İbrahim'den Eyyüb'e, Şuayp'tan Elyasa'ya kadar

onlarca peygamberin bu topraklarda ayak izlerinin bulunması, "Peygamberler Şehri" olarak anılmasına neden olmuş. Her peygamberin buradaki hayat hikâyesi, insanlık tarihi açısından birer dönüm noktası olmuştur.

Anadolu'da İslam hâkimiyetine giren ilk şehirlerden olan Şanlıurfa, 640 yılında İslam topraklarına katılmıştır. Ardından Selçuklular döneminde Türklerin egemenliğine girmiş, 1144'te İmadeddin Zengi'nin Urfa'yı fethiyle tüm kurumlarıyla İslam hakimiyetine geçmiştir. Ardından Eyyübi, Akkoyunlu, Memlûklü ve 1516'da Osmanlı idaresine katılmıştır. Ortaçağ İslam devletlerine ait birçok maddi buluntuya ev sahipliği yapan Şanlıurfa, Birinci Dünya Savaşının ardından önce İngilizlerin, ardından Fransızların işgaline uğradı. 11 Nisan 1920'de bir halk hareketiyle elde ettiği zaferle, ulusal kurtuluş mücadelemiz için de bir moral kaynağı olarak, milletimiz için bir dönüm noktasında yer almıştır.

Şanlıurfa'nın tarihinde olduğu kadar, ülkemiz hatta dünya için de bir dönüm noktası olan önemli gelişmelerden biri de yüzyılların hayali olan, Fırat'ın bereketli sularının Harran Ovasına akıtılmasıydı. Dünyanın en büyük barajlarından biri olan Atatürk Barajı, Türkiye'nin en büyük üçüncü gölü olan Atatürk Baraj Gölü, dünyanın en uzun sulama tünellerinden Şanlıurfa tünelleri gibi "en"lere sahip olan Şanlıurfa, bu devasa yatırımlara devletimizin yıllarca verdiği emekler sayesinde kavuştu. Coğrafi, ekonomik, sosyal, kültürel birçok yönü olan Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Şanlıurfa merkezli olarak bölgenin ve Türkiye'nin kaderini değiştiren bir dönüm noktasıdır.

Şanlıurfa, sanayi, ticaret, tarımsal potansiyeli, doğal kaynakları, turizmi, tarihi ve kültürel varlıkları, yaşam tarzı ve gelenekleri ile tanınan illerinden biridir. Bu bağlamda ilin sahip olduğu potansiyelin yeterince değerlendirildiğini düşünüyor musunuz? Bu konuya yönelik çalışmalardan söz edebilir misiniz?

Bahsettiğiniz gibi Şanlıurfa her alanda çok büyük potansiyele sahip olmasına rağmen, bunu yeterince değerlendirememiştir. Bugünkü sorun, yakın zamana kadar çoğu Anadolu kentinde olduğu gibi kendi ürettiğini tüketen, kırsaldan hububat, etlik hayvan, süt, yağ gibi ihtiyaçlarını rahatlıkla temin eden, kırsalda yaşayanların da şehirden giysi, ayakkabı, kumaş gibi ihtiyaçlarını karşıladığı, kendi kendine yetebilen ekonomik düzenden kaynaklanmaktadır. Şanlıurfa'da kırsaldan kente göç, artan nüfus ve buna paralel gelişen talep, üretim yerine ticaret yöntemiyle karşılanmış. Üretim yerine ticaretin tercih edilmesinin arka planında ise sosyo-kültürel sebepler vardır.

Şanlıurfa'nın günümüzde en büyük potansiyeli, işgücüne katılmayı bekleyen genç nüfusu, verimli toprakla-

rından elde edilebilecek ürün çeşitliliği, sulama imkânları, senenin 300 günü güneş almaya uygun olması, enerjide önemli bir konumda olması, jeotermal kaynakları, geniş hayvancılık imkânları, turizm ve bu kaynakların ekonomiye dâhil edilebilmesi için devletin yatırımcılara sağladığı büyük destek ve teşviklerdir.

Tüm bu imkânların değerlendirilmesi için ise odak noktamız insan. Çünkü hangi alana ne kadar yatırım yaparsanız yapın, eğer nitelikli insan yetiştirmemişseniz, gelecekte ona lazım olan bilgi ve donanıyla zenginleştiğinizden söz edilemez. Şanlıurfa'da göreve başladığımız gün hem bunu söyledik hem de mevcut yetişmiş insanlarımızın bu fikir çerçevesinde bir araya gelmesi için bir sinerji oluşturmaya çalıştık. Büyük oranda başarılı da olduk. Bir yandan devlet teşvikleri ve kamu imkânlarını kullanarak Şanlıurfa'yı yatırım için bir cazibe merkezi haline getirmeye çalıştık bir yandan da nitelikli insan yetiştirmesi için eğitim altyapısını güçlendirme faaliyetlerimize hız verdik. Kalabalık sınıfların kalmadığı, tüm çocukların okul öncesi eğitime dâhil olduğu, taşınabilir eğitimin neredeyse

sıfırladığı, okullarda ikili eğitimin sona erdiği, lise mezunlarının hemen hemen hepsinin üniversiteye yerleştiği bir şehir tasavvur ettik. Bu şehirde yaşayan her kesimin üzerinde ittifak ettiği konu haline geldi.

2019 yılını tamamladığımızda, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın şehrimize olan hassasiyeti, Bakanlarımızın, Şanlıurfa Milletvekillerimizin de desteğiyle 393 adet okulun yapımını tamamlayarak, tamamını eğitim öğretimin hizmetine sunmuş olduk. Cumhuriyet tarihi boyunca 2000'li yılların başına kadar Şanlıurfa'da yapılan derslik sayısı 5400 kadardı. Son iki yılda inşa ettiğimiz okullarla 4000 yeni dersliğin ilave edildiği Şanlıurfa'da bugün 20 binin üzerine çıkan derslik sayısına ulaştık.

Yine aynı sinerji ile okullarımız, halk eğitim merkezlerimiz ve belediyelerimizin desteği ile tüm ilçelerimizde üniversiteye hazırlık kurslarını faaliyete sunmuş olduk. Üniversiteye yerleşmede Türkiye'de en son sıralarda yer alan Şanlıurfa'nın başarı çitasını yükseltmek adına başlattığımız bu çalışmaların meyvesini kısa sürede vermeyeceğini biliyoruz.

Ancak yakaladığımız bu heyecanla, önümüzdeki yıllarda çok daha fazla gencimizin üniversite mezunu olarak şehrine, ülkesine ve milletine hizmet edecek hale geleceğine inanıyoruz. Son yıllarda yakalanan muazzam sosyal ve ekonomik kalkınma dinamizminin artarak devam edeceğini söyleyebilirim.

En büyük potansiyelimiz dediğimiz genç nüfusun iş taleplerini karşılamak, devletin teşvik unsurlarını ve yerel destekleri harekete geçirerek en hızlı çözümü üretmek adına başlattığımız çalışmalar oldu. Devlet destekleri, lojistik, altyapı, insan kaynağı ve huzur ortamı ile dikkat çeken Şanlıurfa, burada yatırım yapmak isteyen şirket ve müteşebbislerin dikkatini çekti. Şanlıurfa'da 2005-2011 yılları arasında 5785 kişiye istihdam sağlayacak 797 milyon TL'lik 217 yatırım teşvik belgesi düzenlenmişken, 2012-2018 döneminde ise 5.45 milyar TL'lik sabit yatırım, yaklaşık 50 bin istihdam öngören 930 teşvik belgesi düzenlenmiş bulunuyor. İstihdam sayısında yüzde 786 artış sağlayacak bu yatırım kararlarının arkasında, sanayi altyapısı en önemli faktör.

2010 yılından itibaren Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi 2. kısımda 800 hektar büyüklüğündeki bir alan yatırımlar için tahsis edildi. Buna ilave olarak 535 hektar doğu ve batı tarafında süren genişletme çalışmaları ile Şanlıurfa OSB 1700 hektar büyüklüğü ile Türkiye'de büyüklük olarak ilk 10 sanayi bölgesi arasına girdi. Bu alanda ilimize gelen tüm yatırımcılara altyapısı hazır ve hazırlanacak olan yerleri gösterebiliyor, yatırım kararı almalarına yönelik her türlü desteği sunabiliyoruz.

Türkiye'de yöreye özgü en fazla coğrafi işaret tescilli alan sıralamasında da birinciyiz. Şu anda 23 tescilli ürünümüz, girişimcilerin fikirlerini hayata geçirebilmeleri için hazır bekliyor. Başvurusu değerlendirme aşamasında olan ürünlerimizin de tescil edilmesiyle, yatırım fizibiliteleri hazır onlarca alan daha değerlendirmeye hazır olacak.

Şanlıurfa, sahip olduğu tarım potansiyeli dışında hayvancılıkta da söz sahibi iller arasında yer alıyor. 350 bin büyükbaş ve yaklaşık 2 milyon küçükbaş hayvana sahip olan ilde, 106 bin büyükbaş kapasiteye sahip olacak **Şanlıurfa Tarıma Dayalı İh-**

tisas Besi Organize Sanayi Bölgesi yapımı, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hayata geçirilmektedir. Altyapı çalışmaları tamamlanmak üzere olup üstyapı yatırımları başlamıştır. Proje ile yıllık 42 bin ton karkas et üretimi ve 5.000 kişilik istihdam sağlanması hedefleniyor.

Tarımsal üretim potansiyeli çok yüksek olan Şanlıurfa'da, **Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi** kurulması yönündeki çalışmalara hızla devam ediyoruz. Özellikle bu tarımsal üretimi yine Şanlıurfa'da işleyecek ve katma değer yaratacak firmaların yer alması planlanan bölgeyle ilgili olarak, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına başvuru yapılmış ve 2017 yılı sonunda tüzet kişilik kazanılmıştır. 2018 yılında altyapı programına giren bölgenin tüm altyapı projeleri hazırlanarak 2019 yılında Bakanlık onayına gönderilmiştir. 2020 yılında altyapı çalışmalarına başlanacak olup, bu alanda yatırım yapacak müteşebbislere tahsisler gerçekleştirilmeye başlanacak. Burada Şanlıurfa'da üretilen tarımsal üretimin yine Şanlıurfa'da işlenerek diğer bölgelere veya ülkelere satılması ve böylece katma değer ve istihdamın bölgede kalmasını hedefliyoruz.

GAP'ın başkenti Şanlıurfa potansiyeli, teşvikleri ve dinamik iş gücüyle son yıllarda büyük bir gelişme ve kalkınma trendi yakalamış durumda. Tarih boyunca dünya kültürüne önemli katkıları olan şehrimiz, maddi ve manevi varlıklarıyla, düşünce, sanat, bilim, teknoloji, sanayi ve tarım ürünleriyle topyekün hayatın her alanında gelişmeler kaydediyor. Bu topraklar eskiden olduğu gibi bugün de dünyanın gıptayla baktığı, insanların huzur, barış ve kardeşlik içerisinde yaşadığı yerler olma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin beraberinde getirdiği tarihi fırsatların iyi değerlendirilmesiyle şehrimizin çok daha iyi yerlere geleceğine inancım tamdır.

Şanlıurfa ülkemizin en büyük barajına ve sulama sistemine sahiptir. Bu alt yapı ile katkıları konusunda neler söylemek istesiniz?

Şanlıurfa'nın ve bölgenin kaderini değiştiren en önemli yatırımın Atatürk Barajı'nın ve sulamaya yönelik tünellerin faaliyete girmesidir der-

sek daha doğru olur. Türkiye'deki diğer şehirler ile kıyasladığımızda Şanlıurfa'yı farklı kılan en önemli unsurun sahip olduğu tarımsal potansiyel olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Yaklaşık 1,85 milyon hektar yüzölçümü olan Şanlıurfa, 1,25 milyon hektar tarım alanı ile Türkiye'deki toplam tarım alanlarının yüzde 4,9'una sahip. Yüzölçümü açısından Konya ve Ankara'dan sonra 3. sırada. Bunun yanında hâlihazırda 460 bin hektar alan sulanmakta olup GAP'ın sulama projelerinin tamamlanmasıyla sulanabilir alan miktarı 900 bin hektara yükselecek. Türkiye'de toplam sulanabilir arazinin yüzde 11'ine tek başına sahiptir. Türkiye'de pamuk ve fıstık üretiminde lider konumda yer alan Şanlıurfa buğday, mercimek, arpa ve mısır üretiminde de önemli bir yere sahip. GAP'ın sulama projelerinin tamamlanması ile neredeyse 2 katına çıkması beklenen tarımsal üretim ile Şanlıurfa Türkiye'nin gelecekteki gıda ihtiyacını karşılayacağı en önemli il konumuna gelecektir.

Yıllık 8900 GWh elektrik enerjisi üretim kapasitesine sahip olan Atatürk Barajı, Türkiye'deki hidroelektrik santrallerinde üretilen enerjinin

yüzde 20'sini tek başına karşılayacak seviyededir. Bu bakımdan hem tarımsal sulama hem de enerji bakımından Atatürk Barajı ilimiz ve ülkemiz için son derece önemlidir. Aynı zamanda baraj gölleri ve Fırat yatağında devam eden balıkçılık faaliyetleri de önemli bir ekonomik faaliyet olarak öne çıkmaya başladı.

İlin sanayi, ticaret, ulaştırma, tarım, kültür-turizm ve istihdam potansiyelini değerlendirerek; Şanlıurfa'nın farklı alanlarda sahip olduğu potansiyelin ülkemize ve ülke ekonomisine katkıları konusundaki düşüncelerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Son yıllarda ekonomik anlamda hayata geçirilmekte olan önemli projeler ile ilimizin hızlı bir ivme kazandığı ve gelecekte ülkemizin gelişmesine daha büyük katkılar sunacağı net bir şekilde görülmektedir.

Bu sürecin iyi yönlendirilmesi ve devamı Şanlıurfa ilinin ekonomik ve sosyal anlamda bir sıçrama yapması için de yeni girişimlere, stratejilere, yaklaşımlara ve projelere ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacın karşılanması, bir yandan yeni fikir ve projeleri, diğer yandan siyasal, yönetsel ve finansal destekleri zorunlu kılmaktadır. Bütün bunların gerçekleşmesi merkezin ve yerel yönetimlerin birlikte ve geniş katımlı bir süreci iyi yönetmesine bağlı. Bunları hayata geçirebildiğimiz ölçüde ilimizin önce bölgesinde daha sonra da ülkemizde fark yaratacak ekonomik gelişmelere vesile olabileceğine inanmaktayım.

Şanlıurfa'nın ileriye dönük vizyonu nedir? Cumhuriyet'in 100. Yılı'nda Şanlıurfa'yı nerede görmek istersiniz? Bununla ilgili bir yol haritanız var mı?

Şanlıurfa kentinin uzun vadeli vizyonu şu şekilde tanımlayabilirim: Doğru proje ve teşviklerle tarım, turizm ve sanayi alanında gelişmiş, genç ve eğitilmiş insan kaynağına sahip, ekonomik ve sosyal açıdan kalkınmış, öncü ve marka şehir Şanlıurfa.

Cumhuriyetin 2023 vizyonu çerçevesinde Şanlıurfa'nın, refah düzeyi yüksek, işsizlik ve yoksulluğun olmadığı, insanların geleceğe umutla ve güvenle baktığı, bölgesinin öncüsü ve Türkiye'nin Ortadoğu coğrafyasına açılan ticaret kapısı bir kent olması mümkündür.

Suriye başta olmak üzere, Ortadoğu coğrafyasında yaşanan siyasal istikrarsızlıkların sona ermesi, ulaşım ve iletişim ile sanayi altyapısının gelişmesi ve GAP sulamalarının devreye girmesiyle birlikte, jeostratejik konumunun da sağladığı avantajla Şanlıurfa'nın ilerleyen dönemlerde ihracat kapasitesini hızla arttırabileceğini, hem böl-

gesinde hem de ulusal ve uluslararası alanda önemli bir üretim ve çekim merkezi olacağını öngörüyorum.

Son yıllarda, GAP başta olmak üzere, kamu yatırımlarından en fazla yararlanan illerin başında Şanlıurfa gelmektedir. Özellikle son 15 yılda, yıllık ortalama 1 milyar TL bütçe ayrılan yatırımlar sonucu Şanlıurfa'da ulaşım, sanayi ve diğer sektörlerde altyapının hızla geliştiği görülmektedir. Nitekim illerle ilgili olarak yapılan çeşitli rekabetçilik analizlerinde altyapı, ulaşım ve erişebilirlik açısından Şanlıurfa'nın giderek daha rekabetçi bir il konumuna geldiği ve üst sıralara hızla tırmandığı gözlenmektedir.

Şanlıurfa tarihi fırsatların iyi değerlendirilmesi ve atılacak adımların "büyük kent" olma vizyonu ile tasarlanması halinde Şanlıurfa geleceğin parlayan yıldızı olacaktır.

Bu kadar yatırım ve altyapı hazırlığına rağmen, bir iki yıl öncesine kadar Şanlıurfa'yı 20 yıl sonra, 30 yıl sonra nerede görmek istersiniz diye bir soru sorduğunuzda bunun cevabı yoktu. Bunun cevabı olmadığı gibi, şehrin idarecileri olarak bizlerin de masasında hazır bir yol haritası bulunmuyordu. İlk işlerimizden biri de, şehrin mevcut durumunu ortaya koyan bir rapor hazırlamak oldu. Her alanda hazırlanan bu raporları dikkate alarak başladığımız çalışmalar devam ederken, şehrin geleceğini tasarlayan, bizden sonrakilerin yapacağı işleri rahatlıkla takip edebileceği bir yol haritası oluşturmaya çalıştık. Bu yol haritamız büyük oranda tamamlanmış bulunuyor. Bizden sonra idareye gelecek olanlar, şehrin tüm paydaşlarının katkı-

lımıyla hazırlanmış, herkesin üzerinde hemfikir olduğu bu yol haritası sayesinde şehri geleceğe taşıyabilecekler.

Şanlıurfa'da başlamış olan ve vizyon açısından özellikle önem verdiğiniz proje ya da projeler varmı? Bahsedebilir misiniz?

Şanlıurfa ilinin gelişmesi ve kalkınmada hak ettiği yere gelmesi için diğer illere örnek olabilecek çok önemli projeler yürüttük ve halen de yürütmeye devam ediyoruz. Özellikle teşvik belgesi kapsamında yapılacak yatırımlar için sigorta primi işçi ve işveren hissesi destekleri ile gelir vergisi stopajı destekleri işgücü maliyeti açısından Şanlıurfa ilini ülkemizin en avantajlı ve rekabetçi illerinden biri haline getirmiştir. Bu kapsamda özellikle konfeksiyon,

ayakkabı ve çağrı merkezi gibi "emek yoğun" yatırımlar hız kazandı ve istihdam yaratmaya başladı. Ülkenin pamuk üretiminde lideri olan Şanlıurfa'da tekstil ve hazır giyim sektörü hızla gelişmektedir. Bu kapsamda sektördeki firmaların kümelenme modeli ile toplu olarak ilimize yatırım yapmasını sağlamak amacıyla, Şanlıurfa OSB'de Hazır Giyim Sanayi Alanı Projesini (HOSAB), İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) işbirliği ile hayata geçirdik. Proje ile OSB'de ayrılan 350 dönümlük ada üzerinde yaklaşık 20 firmanın 10 bin kişilik istihdam sağlaması hedefleniyor. Firmaların işlerini daha kaliteli, hızlı ve standartlara uygun bir biçimde yapmaları için ortak eğitim ve danışmanlık, ortak bakım onarım, ortak tedarik ve ortak sosyal imkânlarla ilgili ihtiyaçları karşılamak amacıyla, Karacadağ Kalkınma Ajansımızın GÜDÜMLÜ Proje desteği ile "HOSAB Küme Koordinasyon Mer-

kezi” tamamlanarak hizmete sunuldu. 2019 yılında bu merkezde Harran Üniversitesi **OSB Meslek Yüksek Okulunun** açılması ile ilgili başvurular gerçekleştirilmiş ve başvurumuz olumlu sonuçlandı. Böylece Şanlıurfa OSB’imizi Türkiye’de **MYO’su olan 15 OSB’den** biri haline getirmiş olduk. Hazır giyim, tekstil, pamuk eksperliği ve ayakkabıcılık bölümleri ile eğitim ve öğretimin verileceği meslek yüksekokulu, kalifiye eleman konusunda çok önemli bir katkı sağlayacak.

Şanlıurfa’da ayakkabı sektörünün kümelenme modeli ile geliştirilmesi, yatırım ve üretim maliyetlerinin azaltılması amacı ile Şanlıurfa YİKOB sahipliğinde **“Ayakkabıcılar Sanayi Bölgesi Projesi”**ni 2018’den bu yana Şanlıurfa OSB’de uyguluyoruz. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında desteklenen ve toplamda yaklaşık 23 Milyon TL’ye mal olan projede, 13 adet fabrika binası ve tedarikçi firmalar için toplam 7 adet dükkân yapıldı. 2019 yılı itibari ile tüm fabrikaların tahsisleri tamamı Şanlıurfa dışından olan yatırımcılara gerçekleştirilerek, yatırımlar hızla başladı. Yatırım bölgesinden hali hazırda **1.000 kişiye yaklaşan istihdam** sayısının 2020 sonu itibari ile **2500** kişiye ulaşması öngörülmüyor. Ayakkabı sektöründe yıllık 30 milyon çift ayakkabı üretim hedefi ile yola çıkan Şanlıurfa, gelecek yıllarda önemli bir üretim merkezi haline gelecek.

Bu yıl kazılmaya başlanan Karahantepe Neolitik alanı ile UNESCO Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan ve Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın 2019’u Göbeklitepe Yılı ilan etmesiyle önemi daha da artan Göbeklitepe Ören Yeri sayesinde, Şanlı-

urfa’nın turizmde büyük bir gelişme yaşandığını, hem günübirlik ziyaretçiler hem de geceleme sayılarında rekor kırıldığını görmekteyiz. Bu kapsamda konaklama ihtiyacını ilimizin tarihi değerleri ile karşılamak amacı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı ile YİKOB tarafından yürütülen **“Kültür Adası”** Projesine yaklaşık 20 Milyon TL destek sağlandı. Bu destek ile birlikte **11 adet tarihi Şanlıurfa Evi** gerekli kamulaştırma ve restorasyon işlemleri yapılarak Butik Otele dönüştürülüyor. Valiliğimizin girişimleri ile Vilayetler Birliğine tahsis edilen bu tarihi yapılar, Şanlıurfa’nın 100. Kurtuluş yıl dönümü olan 11 Nisan 2020’de butik otel olarak Şanlıurfa turizmine hizmet vermeye başlayacak. Örnek olan bu modelin başka ada projelerinde uygulanması için de yeni çalışmalar başlatmış bulunuyoruz.

AB-TR Mali İşbirliği ile finanse edilen, Valiliğimiz koordinasyonunda yürütülen, toplam bütçesi 9,6 milyon Euro olan **“Şanlıurfa’da Tarih Yeniden Canlanıyor Projesi”** ile Göbeklitepe’de çatı örtüsü yapmanın yanında, şehir içinde yer alan bazı tarihi meydan ve sokaklarda çevre düzenlemeleri gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında Şanlıurfa’ya özgü bir yönetim modeli oluşturularak; Şanlıurfa’nın turizm potansiyelinin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası düzeyde hak ettiği yere gelebilmesi için Valiliğimiz öncülüğünde **Şanlıurfa Turizmi Geliştirme A.Ş.’yi kurduk.** Türkiye’de örnek bir çalışma olarak, Valinin yönetim kurulu başkanı olduğu, farklı oranlarda paya sahip 17 hissedardan oluşan bu şirket sayesinde Şanlıurfa’nın gerek yurtiçi gerekse de yurtdışı tanıtımının etkin bir şekilde, tek-

elden koordinasyon içinde ve profesyonel bir bakış açısı ile gerçekleştirilmesini amaçladık. Şanlıurfa Turizmi Geliştirme A.Ş. önemli bir misyon üstlenerek ilimizde turizm ve tanıtım alanında yapılacak olan faaliyetleri ilgili kurumlar ile işbirliğinde, bütçeleri ve sponsorluk çalışmalarıyla birlikte koordine ediyor, hem ulusal hem de uluslararası alanda tanıtım çalışmalarını yürütüyor. **Şanlıurfa Turizmi Geliştirme A.Ş.**, 2019 Göbeklitepe Yılı sürecinin koordine edilmesi ve akabinde Göbeklitepe’nin gerek yurtiçi gerekse de yurtdışı tanıtım etkinliklerinde aktif rol aldı. Bu kapsamda 100’e yakın tanıtım ve etkinlik faaliyeti gerçekleştirdi. 2018 yılında 1 milyonu bulan turist geceleme sayısında 2019 sezonunda 1,5 milyonu yakaladık. Sezon boyunca otellerimizde kalacak yer bulmak büyük sıkıntı olmuştu. Gelecek yıllarda da Şanlıurfa’nın turizm ekonomisindeki payını şimdiden tahmin etmek zor değil. Bu nedenle yatırımcılarımızı Şanlıurfa’da otel ve turistik tesisler yapmaya davet ediyor, bu alanda yapılan yatırımların kesinlikle kazandıracağını ifade etmek istiyorum.

Çok genç bir nüfusa sahip olan ilimizde girişimcilik ekosistemini güçlendirmek adına ilgili paydaşlarımızla da projeler yürütüyoruz. Yazılım ve bilgi teknolojileri alanlarında iş fikri olan girişimcilere fiziki altyapı, eğitim ve danışmanlık hizmetleri vermek ve böylece bu fikirlerin ticarileşmesine katkı sunmak amacıyla hazırlanan Şanlıurfa Teknokent bünyesinde **“Şanlıurfa Tekno- Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi”** projemiz Karacadağ Kalkınma Ajansı GÜdümlü Proje desteği ile yürütülüyor. Böylece fikirlerin olgunlaşarak

ticarileşmesi ve girişimcilerin kendi işletmelerini kurmaları sağlanacak.

Ayrıca Şanlıurfa'da Ar-Ge ve inovasyon konusunda bir ekosistem oluşturmak amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında **"Tekno İşgem"** Projesini hayata geçirmekteyiz. Şanlıurfa Teknokent tarafından yürütülen proje ile Teknokent alanı içerisinde yer alan **atıl bir bina Tekno İşgem'e** dönüştürülerek işlikler ve ortak atölyeler oluşturuldu. Bu alanda, yeni kurulan veya teknolojik tabanlı, yüksek katma değerli mal üreten, Ar-Ge, inovasyon potansiyeli olan işletmelere ortalama üç yıl süreyle uygun kirali işyeri, ortak ofis, danışmanlık, eğitim, finansa erişim gibi hizmetler sağlanacak. Türkiye'de bir ilk olma özelliğini taşıyan bu proje kapsamında tahsisler gerçekleştirilmeye başladı.

Şanlıurfa'da sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin kalifiye işgücü ihtiyacını karşılamak amacıyla da Karacadağ Kalkınma Ajansının Güdümlü Proje Desteği kapsamında **Şanlıurfa Teknoloji Geliştirme ve Eğitim Merkezi projesini** hayata geçiriyoruz. Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesinde kurulan ve yaklaşık 5,7 Milyon TL'ye mal olacak projenin inşaat çalışmaları 2019 yılı sonu itibari ile tamamlandı. Merkezimizde 2020 yılında aktif bir şekilde özel sektörün ihtiyaçları doğrultusunda mesleki eğitimlere başlanacak.

Son olarak; Şanlıurfa ili sınırları dâhilinde geçici koruma statüsündeki sığınmacılar, mülteciler ve Suriye'deki çatışmalardan etkilenen 500 bin kadar kişiye yönelik insani yardım ve kalkınma yardımı faaliyetlerinin ifa ve eşgüdümüne dair çalışmalar yürütü-

yoruz. Bu insanların adaptasyon ve entegrasyonunu kolaylaştıran, içinde yaşadıkları toplumla uyumlu bir şekilde hayatlarını idame etmelerine katkı sağlayan bir dizi programlar oluşturduk. Bu programı başarılı bir şekilde uygulamak için Valiliğimiz ile Uluslararası İnsani Yardım Kuruluşları ortak çalışmalar yürütüyor. Bu kapsamda Türk Kızılay'ı, Kuveyt İnsani Yardımlaşma Dernekleri, Güney Kore Büyükelçiliği, BM ve AB Fonlarından destek alan yerli ve yabancı STK'lar ile işbirliği içerisinde yeni okul ve derslikler, altyapı ve üstyapı projeleri ile entegrasyon amaçlı sosyal projeler geliştiriyoruz.

Son olarak Dergimizin bu sayısında kapak konusu olarak yer verilecek olan, "Kalkınma Ajansları" ile ilgili düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Bildiğiniz üzere; Kalkınma Ajansları, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla kurulmuştur. Kalkınma Ajansları mevzuatta belirtilen görevlerinin yanı sıra, ildeki potansiyellerin gün yüzüne çıkarılması ve ekonomiye kazandırılması, ilin ulusal ve uluslararası tanıtımının yapılması, sosyal ve ekonomik gelişimine katkıda bulunulması ve ile yeni yatırımların kazandırılması amacıyla çeşitli faaliyetler yürütüyor.

Diğer yandan bünyelerinde faaliyet gösteren Yatırım Destek Ofisleri aracılığı ile illerinin yatırım fırsatlarını etkin bir şekilde tanıtmak ve yeni yatırımların gelmesine öncülük ediyor.

5449 sayılı kanun gerekçesi ve kanun metnindeki ajans tanımlamasında belirtilen misyon iyi bir başlangıç. Fakat kalkınma ajanslarının bölgelerin özgün yapıları ve kalkınma ihtiyaçlarına göre farklılaşmamış olması, bölge planlarının uygulanmasına dair bütçe ve mevzuat eksiklikleri, bölgedeki yatırımları yönlendirme kapasitelerinin sınırlılığı ya da sadece hibe dağıtan bir mekanizma gibi görülmesi, ajansların bölgesel gelişmedeki etkinliğini azaltmaktadır. Türkiye'nin en büyük sorunlarından olan ve birçok sorunun da kök nedeni olan bölgesel eşitsizlikleri azaltma ve bölgesel gelişmeyi sağlama yolunda Kalkınma Ajansları kilit rol oynama potansiyeline sahiptir. Ajanslar Bölgesel ölçekte hizmet verdikleri için hem merkezi kurum-kuruluşlar hem de yerel kurum-kuruluşlar ile yakın ve koordineli olarak çalışma imkânına sahiptir. Ajanslar esnek olmaları nedeniyle inisiyatif alabilmekte ve hızlı karar verebilmektedir. Ajansların rolü; bölgesinin yapısına yetecek bir ölçekte mali ve insani kaynağa sahip olması ve **bölge düzeyinde kalkınmanın** yönetişimini sağlayacak etkili ve katılımcı karar alma mekanizmasına sahip olmasına bağlıdır. Kalkınma Ajanslarının kaynaklarını ve yetkilerinin artırılarak, bölgesel gelişmenin koordinatörü veya katalizörü haline getirilmesi ve diğer kurumları da bu hedefler doğrultusunda yönlendirebiliyor olması ortak arzumuzdur.